

УДК 004:008

Черниш Т. М.,
вчитель початкових класів спеціалізованої школи
№ 155 з поглибленим вивченням англійської мови
(Україна, Київ), valentina-voronkova@yandex.ua

ВІРТУАЛІЗАЦІЯ ЯК СТАНОВЛЕННЯ НОВОЇ ФОРМИ СВІТОГЛЯДНОЇ КУЛЬТУРИ ТА НОВОГО ТИПУ ВЗАЄМОДІЇ В ІНФОРМАЦІЙНО–МЕРЕЖЕВОМУ ПРОСТОРІ

Виявлено умови, як та у яких формах розгортається процес віртуалізації та представлено визначення поняття «віртуалізації». Продемонстровано на конкретних прикладах, що масове залучення користувачів у просторі соціальної мережі є результатом репресивної взаємодії технологій на людину, коли масштабні зміни змушують людину адаптуватися до нових реалій шляхом активного освоєння інновацій. З'ясовано, що соціальні мережі відіграють центральну роль у становленні принципово нової форми світоглядної культури та нового типу взаємодії у мережевому просторі. Віртуальна парадигма існування людини виражається у відчуженні буття людини у сферу віртуального буття та приводить до втрати тілесності, заміни фізичного середовища екраном. Розкрито сутність принципово нової форми світоглядної культури та нового типу взаємодії у мережевому просторі віртуального буття, для якого характерним є особливий тип мислення, поведінки, спілкування, ідентичності, соціалізації та інкультурації, самовизначення по відношенню до власної тілесності.

Ключові слова: віртуалізація, новий тип взаємодії, соціальна мережа, адаптація, відчуження буття людини, комунікаційне середовище, віртуальна культура.

Актуальність теми дослідження в тому, що віртуалізація сприяє становленню принципово нової форми світоглядної культури та нового типу взаємодії у мережевому просторі. *По-перше*, швидкоплинний реальний світ сьогодні здатний трансформуватися у свідомості у світ віртуальний, в осягненні якого з'являються незвичні форми рефлексії в умовах радикальних трансформацій на рубежі століть [1]. Це відбувається як під впливом об'єктивної трансформації реальності та її зовнішніх динамічних подій, так і під впливом внутрішніх психофізіологічних особливостей людини, залежних від досягнень технологічного прогресу та його соціального контексту. У соціокультурній динаміці сучасності виявляється достатньо помітна тенденція символізації простору, тобто швидкого зростання різних знакових референтів, що замінюють безпосередні, «живі» зв'язки, відносини, відчуття, сприйняття тощо. *По-друге*, центральним концептом дослідження виступає поняття «віртуалізації», на основі якого формується пояснювальна модель змін сучасної культури, що вкладається у рамки дихотомії – «дійсного–віртуального». Віртуалізація життєвого простору відбувається як метапроцес, що зачіпає три рівня буття – соціальну реальність, рівень соціальних спільнот людей та безпосередньо антропологічну площину життєвого світу людини [2]. *По-третьє*, процес віртуалізації соціальної реальності виражається у зміні цілей, змісту, принципів функціонування соціальних інститутів під впливом стимуляційних технологій. На міжособистісному рівні формується нова модель організації спільнот, якій властивий електронний характер, мережева структура, непрямі способи взаємовпливу людей. Віртуалізація людини ставить питання про комплекс змін особистісних якостей (інтелектуальних, емоційних, психологічних), зачіпає проблему конституювання нового суб'єкта культури – дематеріалізованого і версатільного, що живе принципово іншим віртуальним життям. *По-четверте*, постіндустріальна парадигма сформувала уявлення про віртуальну реальність як можливість ігнорування

матеріальних основ інформаційного обміну і виникнення культури візуальних взаємодій. Інформаційно–комп'ютерна революція корінним чином змінила уявлення про віртуальну реальність, спровокувавши появу специфічної субкультури інтерактивного кіберпростору як аналогу реального соціуму. Для дослідження питань впливу віртуального (створеного технічними засобами) і реального світів один на одного, а також визначення способів функціонування людини в нових умовах, стала очевидною необхідність співпраці технічного і гуманітарного знання [3]. *По-п'яте*, глобалістика розглядає віртуалізацію суспільства як новий тип взаємодії у глобальному масштабі через посередництво Інтернет. Віртуальна реальність покриває всю планету як щільна мережа колективної інфраструктури, забезпечуючи індивіду свободу пересування, «не виходячи з дому». Цьому сприяє поява більш гнучких і мобільних способів співпраці у глокальних культурних утвореннях, що існують поза часовими і географічними межами. *По-шосте*, в епоху візуально–орієнтованої екранної геокультури і масштабного розвитку інфокомунікативних технологій, феномен віртуальності набув панкультурного характеру, став універсальною рисою сучасного світу. Не останню роль при цьому відіграла комп'ютерна соціальна мережа, під якою слід розуміти інтерактивний веб-сайт, що представляє можливість ідентифікації, імітації соціальних зав'язків, відслідковування дій спільноти. Основними морфологічними і функціональними особливостями комп'ютерної соціальної мережі, що визначають специфіку міжсуб'єктної взаємодії, є гіпертекстуальність, нелокалізованість у часі і просторі, горизонтально–мережева структура, мультицентричність, взаємозамінюваність. Комп'ютерні соціальні мережі займають центральне місце у процесі віртуалізації життєвого простору людини, масштаб і форми виявлення якого свідчать про універсальність та стійкість даної тенденції у сучасній культурі.

Першопочатково термін «віртуальний» тлумачився як «можливий», «потенційний», а пізніше набув смисли «штучно сконструйований», «той, що створює ілюзію реальної присутності», а сьогодні зводиться до таких значень, як «нереальний», «ілюзорний», «уявний». Для вивчення сучасної культурної ситуації уявляється можливим використати концепт «віртуальності» під яким розуміється особливий лімінальний стан (об'єкта, суб'єкта, явища), відмінного і від актуального (дійсного, теперішнього, адекватного), і від ідеального (бажаного, досконалого). Такий стан – це свого роду проміжний стан, сума випадкових ефектів, що замінюють дійсну сутність. Категоріальний аналіз терміну «віртуальний» показав, що акцент у розумінні даного терміну, має багату історію і філософські традиції інтерпретації, змістився з античного варіанту тлумачення як «можливий», «потенційний», до сучасного широкого вжитку у значенні «недійсний», «ілюзорний», «уявлюваний».

Так, теоретики Франкфуртської школи і феноменологічної парадигми соціальних досліджень здійснили спробу показати можливість формування багаторівневого соціального простору через посередництво копій та образів реальних об'єктів, що опосередковані соціальними взаємодіями. Процесу тиражування образів

і смислів відводиться вирішальна роль у конструюванні нової сфери соціальних взаємодій. Цьому сприяють цілі галузі промисловості, що задовольняють нашу уяву, перетворюючи сформовані соціальні стереотипи. Запропоновані методологічні схеми дослідження сучасного суспільства, що трансформуються, виступили основою для появи нових концептуальних схем віртуалізації суспільства. Уявлення постструктуралістів про соціальну реальність як «текст» формують новий рівень розуміння віртуалізації як процес заміщення реальних об'єктів їх смисловими симуляціями. При цьому віртуальна реальність уявляється як специфічне мовленнєве середовище, у якому розчиняється «текст». «Текстова» соціальна реальність виступає новим предметом дослідження. Постмодернізм в основу свого дослідження поставив стимуляційну віртуальну реальність, яка стала претендувати на статус методу її досягнення. Постіндустріальна парадигма сформулила уявлення про віртуальну реальність як можливість ігнорування матеріальних основ інформаційного обміну і виникнення культури візуальних взаємодій. Інформаційно-комп'ютерна революція корінним чином змінила уявлення про віртуальну реальність, спровокувавши появу специфічної субкультури інтерактивного кіберпростору як аналогу реального соціуму, що потребує формування інформаційної культури особистості як умови успішної адаптації людини до життя в інформаційному суспільстві [5, с. 487–492].

Мета наукового дослідження – теоретичні та практичні засади аналізу віртуалізації як становлення принципово нової форми світоглядної культури та нового типу взаємодії у мережевому просторі.

Дана мета реалізується в наступних задачах:

– виявити, у яких формах розгортається процес віртуалізації та надати визначення поняття «віртуалізації» та її вплив на формування світоглядної культури;

– показати, що масове залучення користувачів у просторі соціальної мережі є результатом репресивної взаємодії технологій на людину, коли масштабні зміни змушують людину адаптуватися до нових реалій шляхом активного освоєння інновацій;

– з'ясувати, що соціальні мережі відіграють центральну роль у становленні віртуальної парадигми існування людини, що виражається у відчуженні буття людини у сферу віртуального, яка приводить до втрати тілесності, заміщення речей і дій образами, заміни фізичного середовища екраном;

– розкрити сутність віртуального буття, для якого характерним є особливий тип мислення, поведінки, спілкування, ідентичності, соціалізації та інкультурації, самовизначення по відношенню до власної тілесності.

Проблемною ситуацією віртуалізації як становлення принципово нової форми світоглядної культури та нового типу взаємодії у мережевому просторі, на нашу думку, є те, що представлений у дослідженні підхід до концепту віртуалізації не обмежується Інтернетом, мас-медіа, комп'ютерними іграми, інформатизацією суспільства, що традиційно розглядається у якості основного каналу руйнації об'єктивної реальності і трансформації традиційного укладу життя людини, а передбачає аналіз даного феномену у більш широкому контексті. *Під віртуалізацією як становлення принципово нової форми світоглядної культури та нового*

типу взаємодії у мережевому просторі ми розуміємо процес субституції речей, дій, явищ, включаючи людину, їх умовною тотожністю, викривленими копіями, який часто супроводжується дематеріалізацією та розречевленням. У результаті суб'єкт має справу не з точною копією, а гомоморфним аналогом, який створює фікцію невідповідності оригінальному зразку. Як свідчить аналіз, ідея віртуальності має глибокі корені та багату історію філософського осмислення, активізація якої відбувалася в епоху Інтернет як глобальної тенденції інформаційного суспільства [6, с. 174–179].

Як свідчить аналіз, процес віртуалізації як становлення принципово нової форми світоглядної культури та нового типу взаємодії у мережевому просторі розгортається: 1) у вигляді масових продуктів інформаційно-комунікативних технологій (електронні гроші, Інтернет, кінематограф, технології віртуальної реальності, наглядним прикладом чого є телевізійні образи, електронні варіанти повсякденних практик), оптична подібність реальних об'єктів, альтернативні життєві простори, що вибудовуються в комп'ютерних іграх; 2) і як соціальна симуляція, коли ціннісне наповнення змісту предметно-смислової діяльності змінюється символічними практиками, формальними процедурами, позбавленими своєї внутрішньої основи, смислу і призначення. Так, науково-освітня сфера соціальної реальності у рівній мірі віртуальна і в смислі активного використання Інтернету при дистанційному навчанні, і в смислі втрати університетом своїх звичних функцій і ролей. Тому ми пропонуємо *визначити віртуальність як таку, що сформулюється в органічному сполученні двох парадигм – технологічної і постмодерністської*, в контексті яких такі смисли віртуальності як інформатизація/комп'ютеризація і симуляція доповнюють один одного [7]. Як свідчить аналіз, крім науково-освітньої сфери, деякі сфери соціальної реальності – економіка, політика, мистецтво існують у відриві від першопочаткових ідей та цілей. Суб'єкти цих сфер не займаються серйозними речами, не вирішують насущних проблем, проте стимулюють образ ефективної, працездатної системи.

Структура, зміст, функції, смисл діяльності соціальних інститутів у XXI столітті радикально змінилися, дані інституції масово культивують образи, символічні знаки і цінності, а не конкретні дії, направлені на досягнення цілей, при яких матеріальна основа соціальної реальності все частіше уступає місце електронним практикам. Тому слід говорити про втрату соціальними інститутами своєї онтологічної релевантності, раціональності і творчого начала. Такі *симулятивні практики виступають у якості специфічного механізму культури, що дозволяє створити ілюзію суміщення ідеального і реального*. Структура і параметри комп'ютерної соціальної мережі зумовлюють формування віртуального типу спілкування, якому властива лінгвістична організація, що відміння ту чи іншу усталену норму, активне використання мультимедійних засобів, різноманітних режимів комунікації.

В контексті віртуалізації під впливом інформаційно-комунікативних технологій первинна картина світу руйнується, життя індивіда, орієнтованого на екран, розширюється штучними моделями, пустими яскравими

образами суггестивними смислами. У цьому випадку масове залучення користувачів у простір соціальної мережі є результатом репресивної взаємодії технології на людину, коли масштабні зміни змушують людину адаптуватися до нових реалій шляхом активного освоєння інновацій. Інформатизація і автоматизація зачіпають всі сфери людської діяльності, визначають форми життя і пізнання, цінності і цілі розвитку, змінюють дотехнологічні сфери досвіду, а комп'ютерна соціальна мережа розцінюється як істотний фактор віртуалізації життєвого простору людини. Мова йде про зміни фундаментальних засад самого життя, конституювання нового суб'єкта культури, формування віртуального модусу соціально-психологічного буття. Дана технологія дезактивує і формалізує природні міжсуб'єктні зв'язки, витісняючи і заміщаючи їх електронною спільнотою (товариством), актором якої є довільно модельований віртуальний образ [8].

Під впливом сайтів соціальних мереж матеріальна основа життєвого простору сучасної людини уступає місце електронним практикам, опосередкованих екраном і багаточисленними образами, фізична реальність доповнюється «віртуальною реальністю», яку людина може довільно вибудовувати і змінювати і яка не підпорядковується природним законам. В результаті такої трансформації соціальні мережі відіграють центральну роль у становленні віртуальної парадигми існування людини, що виражається у відчуженні буття людини у сфері віртуального, втрати тілесності, заміщення речей і дій образами, заміни фізичного середовища екраном. Витребуваність аналогічних сайтів пояснюється устремлінням людини заховатися у даному просторі від ризиків сучасного світу, набути ілюзії свободи, простоти і гармонії. Віртуальна спільнота формується на інших принципах, ніж соціальна система, що діє у реальному світі, тому що суб'єктом відносин чи вузлом мережі виступає дігитальна копія людини, взаємодії у віртуальному соціумі мають дистанційний і безособовий характер, коло спілкування формується користувачем самостійно і довільно, електронну модель суспільства відрізняє лабільність, егалітарність, горизонтальна структура, що є досить популярною [9].

Віртуалізація як становлення принципово нової форми світоглядної культури та нового типу взаємодії у мережевому соціумі сприяє конституюванню нового суб'єкта культури, сфера діяльності і відпочинку якого знаходяться переважно у глобальному просторі соціальної мережі, що перетворюється у самодостатній шар повсякденної реальності, а особистість формується штучним порядком. Для особистості, що активно здійснює віртуальне буття, характерним є особливий тип мислення, поведінки, спілкування, ідентичності, соціалізації та інкультурації, самовизначення по відношенню до власної тілесності. В результаті руйнується звичний погляд на уявлення про людину в умовах підвищеної симуляції і потужного розвитку технологій інформаційно-комунікативного порядку [10].

Комп'ютерна соціальна мережа не локалізована у часі і просторі, має горизонтально-мережеву структуру, володіє властивостями нелінійності, мультицентричності, взаємозамінюваності, що відповідає сучасному мисленню суб'єкта культури. Важливими характеристиками цього інтернет-ресурсу, є всезагальна

доступність, зручність, простота, анонімність, а незавершеність і відкритість комп'ютерної соціальної мережі, що виражає такі якості сучасної культурної ситуації, як відсутність меж знання, видів діяльності, способів пізнання, мобільність форм та елементів культури. Структура і параметри комп'ютерної соціальної мережі зумовлюють формування віртуальної спільноти на інших принципах, ніж соціальна реальність, що діє у реальному світі, і мережевого типу спілкування, якому властивий дистанційний характер, нова лінгвістична організація, активне використання мультимедіа засобів та різноманітність режимів комунікації. Комп'ютерна соціальна мережа відчужує людину у сферу віртуального, скорочує матеріальну основу його життєвого простору на користь електронного середовища, заміняє прямі міжсуб'єктивні зв'язки і відносини інтернет-спільнотою, руйнує культурні універсалії, що в цілому характерні для компліментарного формування віртуальної культури. Для дігитального суб'єкта культури (у науковій літературі його називають інтерактивний суб'єкт, homo informaticus, homo cyberius, homo virtualis), сфери діяльності і відпочинку якого знаходяться переважно у середовищі Інтернету, характерним є особливий тип мислення, поведінки, спілкування, світогляду, реально іншого способу соціалізації та інкультурації. Сьогодні відбувається становлення принципово нової форми буття культури, вираженням якої є феномен аватарізації людини, що представляє собою заміщення дійсної сутності її штучним образом, що функціонує у комп'ютерному соціальному середовищі, в якому мова, пам'ять, ім'я, тіло технічно опосередковані [11].

Про це переконливо показав Ж. Бодрійяр, що сучасність вступила в еру тотальної симуляції всього, коли речі, знаки, дії вивільняються від своїх ідей і концепцій, від сутності і цінності, від походження і призначення і вступають на шлях безкінечного самовідтворення. Все суще продовжує функціонувати тоді, коли смисл існування давно зник і функціонування від цього не страждає, а стає все більш досконалим. Такий тип віртуальності виражається як заміщення дійсних речей і дій симуляціями, що підтримують усталені образи і схеми. На наш погляд, і технологічно опосередкована віртуалізація, і соціальна симуляція – це два види здійснення віртуалізації культури, що часто перехрещуються, тому встановити причинно-наслідковий зв'язок між ними не представляється можливим. Так, недоліком технологічного підходу є вузький технократизм, абсолютизація ролі науково-технічної революції у побудові інформаційного суспільства, аналіз техніки і технологій як вирішальних факторів віртуалізації. Недоліком постмодерністського підходу є радикальна симуляція життя, що виявляється в ідеалізації, переоцінці символічного фактору, абстрактному теоретизуванні. На нашу думку, слід зняти односторонність обох парадигм. Такі смисли віртуальності як інформатизація/комп'ютеризація і симуляція не протилежні одна одному, постільки технологічний і соціальний аспекти існують не ізольовано, а знаходяться у тісних взаємозв'язках життєвого простору індивіда [12].

У соціально-філософській думці початку XXI століття прослідковується тенденція підвищеного інтересу

до проблеми віртуалізації як становлення принципово нової форми світоглядної культури та нового типу взаємодії у мережевому просторі, пов'язаною з імітацією і фальсифікацією соціокультурної реальності. Представники гуманітарного знання все частіше говорять про віртуалізацію культури і буття людини, про симуляцію дійсності, про дереалізацію і розмивання реальності, розуміючи під цим зникнення дійсного життя, його маскування образами і витіснення у простір комп'ютерних мереж. Більшість дослідників критикують сучасну культуру як таку, що пронизана симулякрами, обманом, маніпуляцією, і лише деякі сприймають симуляцію як невід'ємний і необхідний механізм культури. Симулятивні практики деякі філософи (Ю. Ісаєв) розглядають як специфічний механізм культури, головна задача яких у тому, щоб створити ілюзію чи видимість суміщення реального та ідеального, хоча при цьому ми усвідомлюємо неможливість цього суміщення. Крім нейтралізації розриву між реальними та ідеальними уявленнями, діями, об'єктами, симуляція є реакцією на страх перед змінами. Процес віртуалізації соціальної реальності розуміється нами як контамінація двох модусів заміщення істинних дій та речей їх умовною правдоподібністю. Інтернет–магазини, віртуальні конференції, дистанційне навчання, мережева політика, електронні зразки творів мистецтва, картина світу, що формується засобами масової інформації, які все більше не відображають дійсність, проте конструюють її [13].

Таким чином, віртуалізація як становлення принципово нової форми світоглядної культури та нового типу взаємодії у мережевому просторі направлена на виключення матеріальної присутності світу, що передбачає даність предмету у часі і просторі, а також втрату тілесного досвіду під впливом комунікаційних технологій, втрату реальності (П. Вірлію). З іншої сторони, процес віртуалізації проявляється у вигляді формування у життєвому просторі людини такої світоглядної культури, як імітація діяльності і формалізація відносин у вигляді втрати першопочаткового смислу і цілі функціонування соціальних інститутів, що проявляється у формі симуляції ефективної роботи, коли образи, створювані людьми, часто суперечать реальній дійсності соціальних інституцій [14].

Імітація в соціокультурному просторі розглядається як новий тип взаємодії у мережевому просторі, що проявляється у викривленні соціальної визначеності, в основі якого процеси соціальної дії, пов'язані з підміною предметно–смислової реальності шляхом конструювання символічної соціальної реальності та створення видимості. У результаті такий порядок повсякденності, насичений пустими смислами, які не мають своєї субстанції та стійкого світоглядного ядра. Сутність і призначення світоглядної культури у інформаційно–мережевому суспільстві слід наповнити онтологічно релевантністю, яка була б співзвучна соціальній реальності. Віртуалізація соціальної реальності проявляється, як трансформація змісту діяльності і структури соціальних інститутів, зміна вертикальної ієрархії горизонтальною організацією, зростання значення неформальних відносин, розповсюдження електронної форми інституційних взаємодій, нестабільний

характер функціонування елементів світоглядної культури, комп'ютеризація суспільства. Таким чином, прикметою даного часу є віртуалізація соціальної реальності, перетворення її на нестабільну, стохастичну ефемерну реальність, наповнену фіктивними взаємодіями, неправдивими образами, різноманітними симуляціями, що демонструє собою світоглядна віртуальна культура, що розвивається в інформаційно–мережевому суспільстві [15].

Висновки. Процес віртуалізації у наші дні стає всеосяжним, він напряму зачіпає людину, соціум, що розуміється як мережа міжособистісних зв'язків, інституціональні сфери суспільства. Новий вектор трансформації культури не обмежується медіареальністю, феноменом геймерства, переходом основних видів діяльності у простір соціальних мереж чи масштабної комп'ютеризації суспільства. Безперечно, що мас–медіа, Інтернет, інформаційно–комп'ютерні технології руйнують картину світу з великою швидкістю, трансформуючи світосприйняття людини у бік багатовимірної, багатоваріантної, ігрової реальності. У результаті цього життя індивіда, орієнтованого на екран, продовжується, розширюється, прирошується штучними моделями, сугестивними смислами [16].

Звідси електронна віртуальна реальність заміщує реальну, в яку занурюється індивід і формує свій віртуальний світ, образ життя та світоглядну культуру. У результаті трансформуються не тільки процеси комунікації, але й сам образ життя, спосіб його існування, формується нове розуміння і навіть сприйняття людиною свого місця у цьому світі. Тому під віртуалізацією розуміється процес субституції об'єктів, речей, практик, подій, включаючи і саму людину, що підміняється викривленими копіями, пустими знаками, які часто супроводжуються дематеріалізацією чи розречевленням першопочаткових форм і втратою своєї дійсної сутності у результаті такої трансформації [17].

Список використаних джерел

1. Андрущенко В. П. Організоване суспільство: проблема організації та суспільної самоорганізації в період радикальних трансформацій в Україні на рубежі століть: досвід соціально–філософського аналізу / В. П. Андрущенко. – К.: ТОВ «Атлант ЮЕмСб», 2006. – 502 с.
2. Bazaluk Oleg. The basic postulates of the universal evolution model «Evolving matter» / Philosophy and Cosmology. – Kyiv: ISPC, 2015. – Vol.14. – P.11–20.
3. Вашкевич В. М. Історична свідомість сучасної молоді: до методології дослідження / В. М. Вашкевич // Вища освіта України. – 2005. – №4. – С.74–79.
4. Воронкова В. Г. Формування інформаційної культури особистості як умова успішної адаптації людини до життя в інформаційному суспільстві [Текст] / В. Г. Воронкова // Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць / Гол. ред. В. М. Вашкевич. – К.: Вид–во «Гілея», 2014. – Вип.86 (7). – С.198–203.
5. Воронкова В. Г., Нікітенко В. О. Сучасна геокультура як соціокультурний феномен культурної глобалізації / В. О. Нікітенко // Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць / Гол. ред. В. М. Вашкевич. – К.: Вид–во «Гілея», 2013. – Вип.72. – С.487–492.
6. Воронкова В. Г. Інтернет як глобальна тенденція розвитку інформаційного суспільства [Текст] / В. Г. Воронкова // Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць / Гол. ред. В. М. Вашкевич. – К.: Вид–во «Гілея», 2015. – Вип.93 (2). – С.174–179.
7. Кастельс М. Информационная эпоха: экономика, общество, культура / М. Кастельс; [пер. с англ. О. И. Шкаратана]. – М.: ГУ ВШЭ, 2000. – 607 с.

8. Кивлюк О. Інформаційна педагогіка: філософія, теорія, практика: [монографія] / О. Кивлюк. – К.: УАН ВІР, 2011. – 336 с.

9. Мельник В. В. Формування концепції інформаційного менеджменту: сутність, задачі, основні напрями розвитку / В. В. Мельник // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії: збірник наукових праць / За ред. В. Г. Воронкової. – Запоріжжя: РВВ ЗДІА, 2012. – Вип.49. – С.122–134.

10. Черниш Т. М. Культурні маркери світоглядного потенціалу гуманітарної освіти в умовах мовленнєвої глобалізації XXI століття / Т. М. Черниш // «Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії»: збірник наукових праць / За ред. В. Г. Воронкової. – Запоріжжя: РВВ ЗДІА, 2016. – Вип.65. – С.153–163.

11. Черниш Т. М. Епістемологічні виміри методологічних підходів до аналізу проблем інформаційного суспільства: теоретико-концептуальний контекст / Т. М. Черниш // Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць / Гол. ред. В. М. Вашкевич. – К.: Вид-во «Гілея», 2016. – Вип.110 (7). – С.216–221.

12. Черниш Т. М. Методологія дослідження інформаційно-комунікативного потенціалу гуманітарного світогляду особистості в умовах глобалізації / Т. М. Черниш // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії: збірник наукових праць / За ред. В. Г. Воронкової. – Запоріжжя: РВВ ЗДІА, 2016. – Вип.66. – С.64–77.

13. Черниш Т. М. Концептосфера світоглядного потенціалу гуманітарної освіти як фактор модернізації сучасної України в умовах кризи / Т. М. Черниш // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії: збірник наукових праць / За ред. В. Г. Воронкової. – Запоріжжя: РВВ ЗДІА, 2016. – Вип.67. – С.105–118.

14. Нікітенко В. О. Проблемне поле геокультурного феномену: наукові підходи / В. О. Нікітенко // Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць / Гол. ред. В. М. Вашкевич. – К.: Вид-во «Гілея», 2013. – Вип.71. – С.500–504.

15. Пунченко О. П. Фреймы для репрезентации современного этапа цивилизационного развития [Текст] / О. П. Пунченко // Философия и социальные науки: Научный журнал. – Минск: Белорусский государственный университет. – 2014. – №2. – С.26–30.

16. Савченко С. В. Теоретико-исторические основания становления информационного общества как нового типа «общества знаний» / С. В. Савченко // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії: збірник наукових праць / За ред. В. Г. Воронкової. – Запоріжжя: РВВ ЗДІА, 2014. – Вип.57. – С.38–50.

17. Соснін О. В., Воронкова В. Г., Ажажа М. А. Філософія гуманістичного менеджменту (соціально-політичні, соціально-економічні, соціально-антропологічні виміри): Навчальний посібник / О. В. Соснін, В. Г. Воронкова, М. А. Ажажа. – Запоріжжя: Дике поле, 2016. – 356 с.

References

1. Andrushhenko V. P. Organizovane suspil'stvo: problema organizacii' ta suspil'noi' samoorganizacii' v period radykal'nyh transformacij v Ukraїni na rubezhi stolit': dosvid social'no-filosofs'kogo analizu / V. P. Andrushhenko. – K.: TOV «Atlant JuEmSI», 2006. – 502 s.

2. Bazaluk Oleg. The basic postulates of the universal evolution model «Evolving matter» / Philosophy and Cosmology. – Kyiv: ISPC, 2015. – Vol.14. – P.11–20.

3. Vashkevych V. M. Istorychna svidomist' suchasnoi' molodi: do metodologii' doslidzhennja / V. M. Vashkevych // Vyshha osvita Ukraїny. – 2005. – №4. – S.74–79.

4. Voronkova V. G. Formuvannja informacijnoi' kul'tury osobystosti jak umova uspihnoi' adaptacii' ljudyny do zhyttja v informacijnomu suspil'stvi [Tekst] / V. G. Voronkova // Gileja: naukovyj visnyk. Zbirnyk naukovyh prac' / Gol. red. V. M. Vashkevych. – K.: Vyd-vo «Gileja», 2014. – Vyp.86 (7). – S.198–203.

5. Voronkova V. G., Nikitenko V. O. Suchasna geokul'tura jak sociokul'turnyj fenomen kul'turnoi' globalizacii' / V. O. Nikitenko // Gileja: naukovyj visnyk. Zbirnyk naukovyh prac' / Gol. red. V. M. Vashkevych. – K.: Vyd-vo «Gileja», 2013. – Vyp.72. – S.487–492.

6. Voronkova V. G. Internet jak global'na tendencija rozvytku informacijnogo suspil'stva [Tekst] / V. G. Voronkova // Gileja: naukovyj visnyk. Zbirnyk naukovyh prac' / Gol. red. V. M. Vashkevych. – K.: Vyd-vo «Gileja», 2015. – Vyp.93 (2). – S.174–179.

7. Kastel's M. Informacionnaja jepoha: jekonomika, obshhestvo, kul'tura / M. Kastel's; [per. s angl. O. I. Shkaratana]. – M.: GU VShJe, 2000. – 607 s.

8. Kyvljuk O. Informacijna pedagogika: filosofija, teorija, praktyka: [monografija] / O. Kyvljuk. – K.: UAN VIR, 2011. – 336 s.

9. Mel'nyk V. V. Formuvannja koncepcii' informacijnogo menedzhmentu: sutnist', zadachi, osnovni naprjamy rozvytku / V. V. Mel'nyk // Gumanitarnyj visnyk Zaporiz'koi' derzhavnoi' inzhenernoi' akademii': zbirnyk naukovyh prac' / Za red. V. G. Voronkovi'. – Zaporizhzhja: RVV ZDIA, 2012. – Vyp.49. – S.122–134.

10. Chernysh T. M. Kul'turni markery svitogljadnogo potencialu gumanitarnoi' osvity v umovah movlennjevoi' globalizacii' XXI stolittja / T. M. Chernysh // «Gumanitarnyj visnyk Zaporiz'koi' derzhavnoi' inzhenernoi' akademii': zbirnyk naukovyh prac' / Za red. V. G. Voronkovi'. – Zaporizhzhja: RVV ZDIA, 2016. – Vyp.65. – S.153–163.

11. Chernysh T. M. Epistemologichni vymiry metodologichnyh pidhodiv do analizu problem informacijnogo suspil'stva: teoretiko-konceptual'nyj kontekst / T. M. Chernysh // Gileja: naukovyj visnyk. Zbirnyk naukovyh prac' / Gol. red. V. M. Vashkevych. – K.: Vyd-vo «Gileja», 2016. – Vyp.110 (7). – S.216–221.

12. Chernysh T. M. Metodologija doslidzhennja informacijno-komunikativnogo potencialu gumanitarnogo svitogljadu osobystosti v umovah globalizacii' / T. M. Chernysh // Gumanitarnyj visnyk Zaporiz'koi' derzhavnoi' inzhenernoi' akademii': zbirnyk naukovyh prac' / Za red. V. G. Voronkovi'. – Zaporizhzhja: RVV ZDIA, 2016. – Vyp.66. – S.64–77.

13. Chernysh T. M. Konceptosfera svitogljadnogo potencialu gumanitarnoi' osvity jak faktor modernizacii' suchasnoi' Ukraїny v umovah kryzy / T. M. Chernysh // Gumanitarnyj visnyk Zaporiz'koi' derzhavnoi' inzhenernoi' akademii': zbirnyk naukovyh prac' / Za red. V. G. Voronkovi'. – Zaporizhzhja: RVV ZDIA, 2016. – Vyp.67. – S.105–118.

14. Nikitenko V. O. Probleme pole geokul'turnogo fenomenu: naukovy pidhody / V. O. Nikitenko // Gileja: naukovyj visnyk. Zbirnyk naukovyh prac' / Gol. red. V. M. Vashkevych. – K.: Vyd-vo «Gileja», 2013. – Vyp.71. – S.500–504.

15. Punchenko O. P. Frejmy dlja reprezentacii' sroemennogo jetapa civilizacijnogo razvittja [Tekst] / O. P. Punchenko // Filosofija i social'nye nauki: Nauchnyj zhurnal. – Minsk: Belorusskij gosudarstvennyj universitet. – 2014. – №2. – S.26–30.

16. Savchenko S. V. Teoretiko-istoricheskie osnovanija stanovlenija informacionnogo obshhestva kak novogo tipa «obshhestva znaniy» / S. V. Savchenko // Gumanitarnyj visnyk Zaporiz'koi' derzhavnoi' inzhenernoi' akademii': zbirnyk naukovyh prac' / Za red. V. G. Voronkovi'. – Zaporizhzhja: RVV ZDIA, 2014. – Vyp.57. – S.38–50.

17. Sosnin O. V., Voronkova V. G., Azhazha M. A. Filosofija gumanistychnogo menedzhmentu (social'no-politychni, social'no-ekonomichni, social'no-antropologichni vymiry): Navchal'nyj posibnyk / O. V. Sosnin, V. G. Voronkova, M. A. Azhazha. – Zaporizhzhja: Dyke pole, 2016. – 356 s.

Chernykh T. M., primary school teacher specialized school with № 155 Intensive English Language (Ukraine, Kyiv), valentina-voronkova@yandex.ua

Virtualization as the establishment of a new form of communication culture and a new type of interaction in information network space

The article revealed the terms of how and in what forms the virtualization process unfolds and presents the definition of the term «virtualization». Illustrates specific examples that the massive involvement of the users of the social networking space is the result of oppressive interaction technology on man, when large-scale changes cause the person to adapt to new realities through the active development of innovations. Found that social networks play a central role in the formation of a fundamentally new form of communication culture and a new type of interaction in the network space. Virtual paradigm of human existence is expressed in the alienation of human being in the sphere of virtual existence and leads to a loss of physicality, replacing the physical environment. Essence of fundamentally new form of communication culture and a new type of interaction in the network space of virtual existence, which constitute a special type of thinking, behavior, communication, identity, socialization and inculturation, self-determination in relation to their own physicality.

Keywords: virtualization, a new type of interaction, social network, adaptation, alienation being human communications environment, virtual culture.

***